

POSTANOWIENIE

Dnia 5 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Żmij (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Oktawian Nawrot

SSN Mirosław Sadowski

w sprawie ze skargi P.M.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku w sprawie o sygn. akt
III AUa 2129/21,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w
dniu 5 września 2023 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

W dniu 27 marca 2023 r. P.M. wniósł skargę na przewlekłość postępowania
przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku w sprawie o sygn. akt III AUa 2129/21
domagając się 10 000 zł zadośćuczynienia. Dodatkowo w odrębnym piśmie
skarżący zwrócił się o zwolnienie od obowiązku uiszczenia opłaty od skargi zaś we
wniosku z 9 czerwca 2023 r. domagał się ustanowienia obrońcy z urzędu w sprawie
I NSP 102/23.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z uwagi na datę wniesienia skargi P.M. oraz datę posiedzenia niejawnego,
wobec wejścia w życie z dniem 1 lipca 2023 r. zmian w ustawie z dnia 17 czerwca
2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w

postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2018, poz. 75 ze zm., dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”) w pierwszej kolejności należało ustalić przepisy stanowiące podstawę orzekania w przedmiocie skargi P.M. Nie ulega wątpliwości, iż są to przepisy ustawy o skardze na przewlekłość w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2023 r., albowiem zgodnie z art. 24 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023, poz. 614), do skarg na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki wniesionych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 8, w brzmieniu dotychczasowym.

Skarga P.M. podlegała odrzuceniu z dwóch przyczyn.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania skarga powinna zawierać: 1) żądanie stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie, której skarga dotyczy oraz 2) przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie.

Stosownie do art. 9 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, skargę niespełniającą wymagań przewidzianych w art. 6 ust. 2 sąd właściwy do jej rozpoznania odrzuca bez wzywania do uzupełnienia braków.

W ocenie Sądu Najwyższego wniesiona w niniejszym postępowaniu skarga na przewlekłość postępowania nie spełnia wymagań formalnych. Jak wskazano powyżej, skarga winna zawierać żądanie stwierdzenia przewlekłości

postępowania w sprawie. Skarżący w swojej skardze nie sformułował wniosku o stwierdzenie przewlekłości postępowania przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku w sprawie o sygn. akt III AUa 2129/21. Jedyne wnioski skarżącego podniesione w skardze na przewlekłość postępowania dotyczyły przyznania kwoty 10 000 zł tytułem zadośćuczynienia. Reasumując skarga P.M. nie spełnia wymagań formalnych, co stanowi pierwszą z przyczyn odrzucenia skargi.

Kolejną podstawę do odrzucenia skargi stanowi okoliczność, iż została ona sporządzona, podpisana i wniesiona osobiście przez P.M. Tymczasem zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2004 r., sygn. akt III SSP 42/04, do skargi na przewlekłość postępowania uregulowanej w ustawie z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, rozpoznawanej przez Sąd Najwyższy w sprawie cywilnej, stosuje się przymus adwokacko-radcowski.

Przymusowe zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych w postępowaniu przed Sądem Najwyższym ma charakter bezwzględny i jest powszechnie znanym wymaganiem. Oznacza to, że w postępowaniu przed Sądem Najwyższym zdolność strony do podejmowania przez nią osobiście czynności procesowych jest wyłączona. W konsekwencji czynności podejmowane przez stronę osobiście w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, z zastrzeżeniem przypadków wymienionych w art. 87¹ § 2 k.p.c., są niedopuszczalne.

Na odrzucenie skargi nie mają wpływu zgłoszone w skardze na przewlekłość postępowania wnioski o zwolnienie od kosztów sądowych oraz wnioski o ustanowienie obrońcy (pełnomocnika) z urzędu. Wskazać należy, że skarga na przewlekłość postępowania sporządzona została i wniesiona osobiście przez P.M. i jako taka wywołała skutki procesowe, w szczególności ten, że podlegała odrzuceniu, albowiem nie została sporządzona i wniesiona przez profesjonalnego pełnomocnika. Nawet gdyby następnie zwolniono skarżącego od kosztów i ustanowiono dla niego pełnomocnika z urzędu do wniesienia skargi na przewlekłość postępowania, to uzupełnienie lub „poparcie” przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie adwokata lub radcy prawnego wniesionej osobiście przez

stronę skargi, nie spełnia wymagań zachowania przymusu, o których mowa w art. 87¹ k.p.c. Na tych samych zasadach odrzuceniu podlegają zażalenia skierowane do Sądu Najwyższego, skargi kasacyjne, skargi o wznowienie postępowania czy też skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem (postanowienia Sądu Najwyższego z 21 października 2015 r., III CZ 48/15; z 31 stycznia 2014 r., II CZ 84/13; z 11 marca 2008 r., II CZ 2/08; z 17 stycznia 2018 r., IV CZ 99/17; z 30 czerwca 2020 r., III CZ 1/20). Celem przymusu adwokacko-radcowskiego jest zapewnienie, aby środki zaskarżenia kierowane do Sądu Najwyższego odpowiadały ustawowym wymaganiom i prezentowały poziom merytoryczny, jakiego można oczekiwać od osoby uprawnionej do świadczenia profesjonalnej pomocy prawnej. Cel ten nie może zostać zrealizowany, jeżeli adwokat lub radca prawny jedynie „popiera” środek zaskarżenia wniesiony bezpośrednio przez stronę lub też jedynie sygnuje własnym podpisem środek zaskarżenia sporządzony przez stronę osobiście. Biorąc pod uwagę powyższe, skarżący chcąc wnieść do Sądu Najwyższego skargę o stwierdzenie przewlekłości postępowania powinien najpierw zwrócić się o to do profesjonalnego pełnomocnika z wyboru, który wykona za niego tę czynność, a jeżeli nie posiada środków na pokrycie kosztów profesjonalnej obsługi prawnej, winien złożyć do Sądu przed którym toczy się postępowanie wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, bez wnoszenia skargi o stwierdzenie przewlekłości, którą, w przypadku ustanowienia pełnomocnika z urzędu, tenże wniesie ją w imieniu skarżącego.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość wobec niespełnienia wymogu określonego w art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o skardze na przewlekłość oraz na podstawie art. 373 § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. oraz w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość wobec sporządzenia skargi przez skarżącego osobiście, odrzucił skargę.

(P.S.)

[ł.n]

